

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-98-04

Druk nr 3023
Warszawa, 19 czerwca 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego
do Konwencji o prawach dziecka
w sprawie angażowania dzieci w kon-
flikty zbrojne, przyjętego w Nowym
Jorku dnia 25 maja 2000 r.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych oraz Minister Edukacji Narodowej i Sportu.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 25 maja 2000 r. został przyjęty w Nowym Jorku Protokół Fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, w następującym brzmieniu:

Po zaznajomieniu się z powyższym Protokołem Fakultatywnym, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZES RADY MINISTRÓW

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjętego w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjętego w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

do wniosku o ratyfikację, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne

Dnia 20 listopada 1989 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwaliło Konwencję o prawach dziecka. Polska była inicjatorem Konwencji i ratyfikowała ją jako jedno z pierwszych państw w dniu 7 lipca 1991 r.

Protokół Fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne ma na celu zapewnienie szerszej ochrony praw dziecka, gwarantowanych przez Konwencję. Ratyfikowanie Protokołu stanie się dla Polski wyrazem troski o jak najlepszą ochronę praw dziecka w ustawodawstwie polskim oraz potwierdzi i rozszerzy prawa, jakie gwarantuje obecnie polskie ustawodawstwo, zapobiegając jednocześnie ewentualnym próbom obniżenia standardów ochrony tych praw w przyszłości.

Protokół Fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne zobowiązuje Państwa – Strony do podjęcia wszystkich możliwych środków dla zapewnienia, by członkowie ich sił zbrojnych, którzy nie przekroczyli 18 roku życia nie uczestniczyli bezpośrednio w działaniach zbrojnych (art. 1). Ponadto zakazuje zarówno wcielania siłą, jak i ogranicza zakres ochotniczego wstępowania do narodowych sił zbrojnych osób poniżej 18 roku życia (art. 2 i 3).

Protokół zmienia więc zakres ochrony praw dziecka, istniejącej na gruncie polskiej ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, z późn. zm.). Według art. 58 ust. 1 ustawy obowiązkowi służby wojskowej podlegają obywatele polscy począwszy od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym

kończą 18 lat życia. Oznacza to, że obowiązek ten powstaje w większości wypadków przed ukończeniem przez podlegającą mu osobę 18 roku życia, niemniej pobór do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej następuje w roku kalendarzowym, w którym osoba kończy 19 rok życia (art. 32 ust. 1 ustawy).

Ratyfikacja Protokołu spowoduje zmianę zasad poboru przez wyeliminowanie możliwości powoływania do sił zbrojnych (możliwość wprowadzenia obowiązku stawienia się do poboru mężczyzn, którzy w danym roku kalendarzowym kończą 18 lat życia, przysługuje Radzie Ministrów) poborowych, którzy nie ukończyli 18 roku życia, czyli zmianę przepisu art. 32 ust. 2 ustawy oraz wprowadzenie zasad poboru ochotniczego zapisanych w art. 3 ust. 3 Protokołu lub ewentualne podniesienie wieku poborowych, wstępujących do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej ochotniczo z 17 do 18 lat – tj. zmianę art. 32 ust. 3 ustawy.

Ratyfikacja Protokołu oznacza zatem zwiększenie ochrony praw dziecka, tj. osoby, która nie ukończyła 18 roku życia i jedynie nieznaczną modyfikację obowiązujących w Polsce rozwiązań prawnych. Postanowienia ratyfikowanego, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, Protokołu będą miały, zgodnie z art. 91 ust. 2 Konstytucji RP, pierwszeństwo przed ustawą o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto należy wyjaśnić, że Ministerstwo Obrony Narodowej zobowiązało się do wprowadzenia odpowiednich zmian w przepisach prawa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej, mających na celu dostosowanie regulacji do wymogów określonych w Protokole Fakultatywnym do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne.

Należy również stwierdzić, że organy wojskowe nie prowadzą zorganizowanej, planowanej rekrutacji nieletnich do służby wojskowej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 4 ust. 1 Protokołu przewiduje, że grupy zbrojne inne niż siły zbrojne danego państwa nie powinny w żadnych okolicznościach prowadzić naboru lub wykorzystywać w działaniach zbrojnych osób poniżej 18 roku życia. Ust. 2 tego

artykułu zobowiązuje Strony do podjęcia wszelkich środków, aby zapobiec takiemu naborowi oraz wykorzystywaniu, w tym podjęcia środków prawnych koniecznych do zakazu takich praktyk i zakwalifikowania ich jako przestępstw. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) w rozdziale XVIII poświęconym „Przestępstwom przeciwko obronności” znajdują się przepisy art. 141 oraz art. 142 przewidujące sankcje zarówno za przyjmowanie bez zgody właściwego organu obowiązków wojskowych w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej, jak i prowadzenie zaciągu obywateli polskich lub przebywających w Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców do służby wojskowej w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej. Przepisy te nie przewidują rozróżnienia w zależności od wieku osoby podejmującej służbę w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej. Uznać zatem należy, że w tym zakresie ustawodawstwo polskie nie wymaga modyfikacji.

Wyżej przedstawione względy uzasadniają ratyfikowanie Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne przez Rzeczpospolitą Polską. Ratyfikowanie Protokołu nie spowoduje zasadniczych zmian w polskim ustawodawstwie, natomiast potwierdzi i podwyższy standard ochrony praw dziecka w Polsce. Ratyfikowanie Protokołu nie spowoduje zmniejszenia dochodów ani zwiększenia wydatków podmiotów sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obecnie obowiązujących przepisów, ani też innych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Protokołem Fakultatywnym do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne nastąpi w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie – stosownie do art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824), ponieważ spełnia on przesłanki określone w art. 89 ust. 1 pkt 2 Konstytucji RP. Protokół wejdzie w życie po upływie miesiąca od daty złożenia dokumentu ratyfikacyjnego przez Rzeczpospolitą Polską u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów

Zjednoczonych (art. 10 ust. 2).

11-6/hb

**Protokół fakultatywny do Konwencji
o prawach dziecka
w sprawie angażowania dzieci
w konflikty zbrojne**

ORGANIZACJA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH, ROK 2000

***Protokół fakultatywny
do Konwencji o prawach dziecka
w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne***

Państwa-Strony niniejszego Protokołu,

zachęcone ogromnym poparciem dla *Konwencji o prawach dziecka*, wskazującym na istnienie powszechnego zaangażowania w promowanie i ochronę praw dziecka;

przyznając, że prawa dziecka wymagają szczególnej ochrony, a także wzywając do ciągłej poprawy sytuacji dzieci bez żadnego zróżnicowania między nimi, jak również do ich rozwoju i edukacji w warunkach pokoju i bezpieczeństwa;

zaniepokojone szkodliwym, szerokim oddziaływaniem konfliktów zbrojnych na dzieci, a także długoterminowymi konsekwencjami tego oddziaływania dla trwałego pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju;

potępiając celowanie do dzieci w sytuacjach konfliktów zbrojnych, jak również bezpośrednich ataków na obiekty chronione prawem międzynarodowym, w tym miejsca, gdzie z reguły znajduje się znaczna liczba dzieci, takie jak szkoły i szpitale;

mając na uwadze przyjęcie statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego a w szczególności uwzględnienie w nim jako zbrodni wojennej poboru lub werbowania dzieci poniżej 15-go roku życia lub wykorzystywania ich do aktywnego uczestnictwa w działaniach zbrojnych zarówno w międzynarodowych jak i nie-międzynarodowych konfliktach zbrojnych;

uwważając w związku z powyższym, że w celu dalszej poprawy realizacji praw uznanych w *Konwencji o prawach dziecka* należy w większym stopniu chronić dzieci przed angażowaniem w konflikty zbrojne;

mając na uwadze, iż artykuł 1 *Konwencji o prawach dziecka* określa, że dla celów Konwencji termin „dziecko” oznacza każdego człowieka w wieku poniżej 18 lat, chyba że na mocy prawa stosującego się do danego dziecka osiąga ono dorosłość wcześniej;

żywiąc przekonanie, że Protokół fakultatywny do Konwencji, podnoszący granicę wieku możliwej rekrutacji osób do sił zbrojnych oraz ich uczestnictwa w działaniach zbrojnych efektywnie przyczyni się do wdrożenia zasady, że we wszelkich działaniach dotyczących dzieci podstawowym celem musi być najlepiej pojęty interes dziecka;

mając na uwadze, że dwudziesta szоста międzynarodowa konferencja Czerwonego Krzyża oraz Czerwonego Półksiężyca w grudniu 1995 r. zaleciła między innymi, aby strony konfliktu podejmowały wszelkie możliwe środki w celu zapewnienia, by dzieci poniżej 18-go roku życia nie brały udziału w działaniach zbrojnych;

z zadowoleniem przyjmując jednogłośnie przyjęcie przez Międzynarodową Organizację Pracy w czerwcu 1999 r. *Konwencji nr 182 w sprawie zakazu i natychmiastowego działania w celu eliminacji najgorszych form pracy dzieci*, zakazującej między innymi prowadzenia przymusowej lub obowiązkowej rekrutacji dzieci w celu udziału w konfliktach zbrojnych;

potępiając z największym niepokojem rekrutację, szkolenie i wykorzystywanie dzieci do działań zbrojnych w ramach granic państw jak i w skali międzypaństwowej, przez grupy zbrojne inne niż państwowe siły zbrojne, a także uznając odpowiedzialność prowadzących taką rekrutację i szkolenie oraz wykorzystujących dzieci w tym zakresie;

przypominając, iż każda ze stron konfliktu zbrojnego ma obowiązek przestrzegania postanowień międzynarodowego prawa humanitarnego;

podkreślając, że niniejszy Protokół nie narusza celów ani postanowień zawartych w Karcie Organizacji Narodów Zjednoczonych, w tym jej Artykułu 51 ani też stosownych norm prawa humanitarnego;

pamiętając, że do pełnej ochrony dzieci nieodzowne są warunki pokoju i bezpieczeństwa opartego o pełne poszanowanie celów i zasad zawartych w Karcie oraz o przestrzeganie stosownych instrumentów w zakresie praw człowieka, w szczególności podczas konfliktów zbrojnych i okupacji przez obce państwo;

uznając szczególne potrzeby dzieci szczególnie narażonych na rekrutację oraz wykorzystywanie w działaniach zbrojnych w sprzeczności z niniejszym Protokołem, z powodu ich statusu ekonomicznego, społecznego lub płci;

pamiętając o konieczności brania pod uwagę podstawowych przyczyn ekonomicznych, społecznych i politycznych angażowania dzieci w konflikty zbrojne;

przekonani o konieczności wzmocnienia współpracy międzynarodowej w zakresie realizacji niniejszego Protokołu jak również rehabilitacji fizycznej i psychospołecznej oraz społecznej reintegracji dzieci – ofiar konfliktów zbrojnych;

zachęcając do uczestnictwa społeczeństwa, a w szczególności dzieci i dzieci-ofiar w rozpowszechnianiu informacji oraz programach szkoleniowych dotyczących realizacji niniejszego protokołu,

uzgodniły co następuje:

Artykuł 1

Państwa-Strony niniejszego Protokołu podejmą wszelkie możliwe środki dla zapewnienia, aby członkowie ich sił zbrojnych, którzy nie osiągnęli 18-go roku życia nie brali bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych.

Artykuł 2

Państwa-Strony niniejszego Protokołu zapewnią, by osoby, które nie osiągnęły 18-go roku życia nie były objęte obowiązkowym poborem do ich sił zbrojnych.

Artykuł 3

1. Państwa-Strony podniosą granicę minimalnego wieku ochotniczego wstępowania osób do ich narodowych sił zbrojnych z granicy określonej Artykułem 38 ust. 3 *Konwencji o prawach dziecka*, uwzględniając zasady zawarte w tymże artykule oraz uznając, że w świetle Konwencji osoby poniżej 18-go roku życia uprawnione są do szczególnej ochrony.
2. Każde z Państw-Stron złoży podczas ratyfikacji niniejszego Protokołu lub przystąpienia do niego wiążącą deklarację określającą minimalny dopuszczalny wiek ochotniczego wstępowania do swoich narodowych sił zbrojnych, wraz z opisem zabezpieczeń przyjętych w celu zapewnienia, że rekrutacja taka nie będzie prowadzona siłą ani pod przymusem.
3. Państwa-Strony dopuszczające ochotnicze wstępowanie do swoich narodowych sił zbrojnych osób poniżej 18-go roku życia utrzymają zabezpieczenia, mające – jako minimum – zapewnić, że:
  - a) wstąpienie takie jest rzeczywiście dobrowolne;
  - b) wstąpienie takie odbywa się za świadomą zgodą rodziców lub opiekunów prawnych osoby wstępującej;
  - c) osoby takie są w pełni poinformowane o obowiązkach związanych z taką służbą wojskową;
  - d) osoby takie przed ich przyjęciem do narodowych sił zbrojnych przedstawiły wiarygodną metrykę urodzenia.
4. Każde z Państw-Stron może w dowolnym czasie złożyć deklarację, informującą o dodatkowych środkach w celu pełniejszej ochrony praw dziecka, o której mowa w tym artykule, w drodze powiadomienia skierowanego do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który poinformuje wszystkie Państwa-Strony o tym fakcie. Powiadomienie takie wchodzi w życie w dniu jego otrzymania przez Sekretarza Generalnego.
5. Wymóg podniesienia wieku, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu nie dotyczy szkół prowadzonych przez lub pod kontrolą sił zbrojnych Państw-Stron zgodnie z Artykułami 28 i 29 *Konwencji o prawach dziecka*.

Artykuł 4

1. Grupy zbrojne inne niż siły zbrojne danego państwa nie powinny w żadnych okolicznościach prowadzić naboru lub wykorzystywać w działaniach zbrojnych osób poniżej 18-go roku życia.
2. Państwa-Strony podejmą wszelkie możliwe środki, aby zapobiec takiemu naborowi oraz wykorzystywaniu, w tym przyjmą środki prawne konieczne do zakazania i karania takich praktyk.

3. Stosowanie niniejszego artykułu tego Protokołu nie będzie mieć wpływu na status prawny żadnej ze stron konfliktu zbrojnego.

Artykuł 5

Żaden element niniejszego Protokołu nie będzie interpretowany jako wykluczający postanowienia prawa Państwa-Strony lub instrumentów międzynarodowych i międzynarodowego prawa humanitarnego, mające na celu pełniejszą realizację praw dziecka.

Artykuł 6

1. Każde z Państw-Stron podejmie wszelkie konieczne środki prawne, administracyjne i inne mające na celu efektywną realizację i egzekwowanie postanowień niniejszego protokołu na obszarze objętym swoją jurysdykcją.
2. Państwa-Strony zobowiązują się szeroko upowszechniać i promować zasady i postanowienia niniejszego Protokołu za pomocą odpowiednich środków, zarówno wśród dorosłych jak i wśród dzieci.
3. Państwa-Strony podejmą wszelkie możliwe środki w celu zapewnienia demobilizacji lub innego zwolnienia ze służby osób podlegających ich jurysdykcji, wcielonych lub wykorzystywanych w działaniach zbrojnych niezgodnie z niniejszym Protokołem. Państwa-Strony tam, gdzie to konieczne udzielą takim osobom wszelkiej właściwej pomocy w odzyskaniu zdrowia fizycznego oraz psychicznego a także społecznej reintegracji.

Artykuł 7

1. Państwa-Strony będą współpracować ze sobą we wdrażaniu niniejszego Protokołu, w tym w zapobieganiu wszelkim działaniom niezgodnym z niniejszym Protokołem oraz w rehabilitacji i społecznej reintegracji osób – ofiar czynów sprzecznych z niniejszym Protokołem, między innymi poprzez współpracę techniczną i pomoc finansową. Taka pomoc i współpraca podejmowane będą w porozumieniu z odpowiednimi Państwami-Stronami oraz właściwymi organizacjami międzynarodowymi.
2. Państwa-Strony mające takie możliwości udzielą takiej pomocy poprzez istniejące programy wielostronne, dwustronne i inne lub, między innymi, poprzez dobrowolny fundusz utworzony zgodnie z zasadami Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

Artykuł 8

1. Każde Państwo-Strona złoży, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie w tym państwie niniejszego Protokołu, raport do Komitetu Praw Dziecka przedstawiający wyczerpujące informacje na temat środków, jakie państwo to podjęło w celu

wdrożenia postanowień niniejszego Protokołu, w tym na temat środków podjętych w celu urzeczywistnienia postanowień w zakresie uczestnictwa i rekrutacji.

2. Po przedstawieniu takiego wyczerpującego raportu każde z Państw-Stron w raportach składanych Komitetowi Praw Dziecka zgodnie z artykułem 44 Konwencji będzie umieszczać wszelkie dalsze informacje dotyczące wdrażania niniejszego Protokołu. Inne Państwa-Strony niniejszego Protokołu będą składać raport co pięć lat.
3. Komitet Praw Dziecka może zażądać od Państw-Stron dalszych informacji odnoszących się do implementacji niniejszego Protokołu.

Artykuł 9

1. Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla wszystkich Państw będących Stronami Konwencji lub Państw, które ją podpisały.
2. Niniejszy Protokół podlega ratyfikacji i jest otwarty do przystąpienia dla wszystkich państw. Dokumenty ratyfikacji lub przystąpienia zostaną złożone u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.
3. Sekretarz Generalny, działając jako depozytariusz Konwencji oraz Protokołu, poinformuje wszystkie Państwa-Strony Konwencji oraz Państwa, które podpisały Konwencję, o każdej deklaracji, zgodnie z Artykułem 13.

Artykuł 10

1. Niniejszy Protokół wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia dziesiątego dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia.
2. Dla każdego Państwa ratyfikującego niniejszy Protokół lub przystępującego do niego po jego wejściu w życie, niniejszy Protokół wejdzie w życie po upływie miesiąca od daty złożenia dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia przez to Państwo.

Artykuł 11

1. Każde z Państw-Stron może wypowiedzieć niniejszy Protokół w dowolnej chwili w drodze pisemnej notyfikacji złożonej na ręce Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, który poinformuje o tym fakcie pozostałe Państwa-Strony Konwencji jak również wszystkie Państwa, które podpisały Konwencję. Wypowiedzenie wejdzie w życie po upływie jednego roku od daty przyjęcia notyfikacji przez Sekretarza Generalnego. Jeżeli jednak w momencie upływu tego rocznego okresu wypowiedzające Państwo-Strona zaangażowane będzie w konflikt zbrojny, to wypowiedzenie nie wejdzie w życie przed zakończeniem tego konfliktu.
2. Wypowiedzenie takie nie zwalnia Państwa-Strony z wynikających z niniejszego Protokołu obowiązków w zakresie wszelkich przestępstw, które miały miejsce przed terminem wejścia w życie wypowiedzenia. Wypowiedzenie takie w żaden sposób nie

będzie mieć wpływu na dalsze rozpatrywanie jakichkolwiek spraw znajdujących się w trakcie rozpatrywania przez Komitet przed terminem wejścia w życie wypowiedzenia.

Artykuł 12

1. Każde z Państw-Stron może zaproponować poprawkę i wnieść ją do Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny zakomunikuje następnie o zaproponowanej poprawce Państwom-Stronom, łącznie z wnioskiem o wskazanie, czy są one za zwołaniem konferencji Państw-Stron, mającej na celu rozważenie i przeprowadzenie głosowania nad tą propozycją. W przypadku, gdy w ciągu czterech miesięcy od daty takiego powiadomienia co najmniej jedna trzecia Państw-Stron wypowie się za zwołaniem takiej konferencji, Sekretarz Generalny zwoła taką konferencję pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Każda poprawka przyjęta większością głosów Państw-Stron obecnych i biorących udział w głosowaniu podlegać będzie zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ogólne.
2. Poprawka przyjęta w sposób zgodny z ust. 1 niniejszego artykułu wejdzie w życie po jej zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych i przyjęciu większością dwóch trzecich Państw-Stron.
3. Po wejściu w życie poprawka będzie miała moc wiążącą dla tych Państw-Stron, które ją przyjęły; pozostałe Państwa-Strony pozostają związane postanowieniami Protokołu oraz wszelkimi wcześniejszymi poprawkami, jeśli zostały one przez te Państwa przyjęte.

Artykuł 13

1. Niniejszy Protokół, którego teksty sporządzone w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne, zostanie złożony w archiwum Organizacji Narodów Zjednoczonych.
2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych prześle uwierzytelnione kopie niniejszego Protokołu wszystkim Państwom-Stronom Konwencji oraz Państwom, które podpisały Konwencję.

Niniejszym potwierdzam, że powyższy tekst stanowi wierną kopię Protokołu fakultatywnego do „Konwencji o prawach dziecka” w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych dnia 25 maja 2000 r., którego oryginał złożony jest u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

w imieniu Sekretarza Generalnego
Asystent Sekretarza Generalnego
kierujący
Biurem ds. Prawnych

Ralph Zacklin

Organizacja Narodów Zjednoczonych
dnia 1 czerwca 2000 r.

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

Franciszek Potulski
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu

**Deklaracja Rzeczypospolitej Polskiej
do Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka
w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne**

Zgodnie z artykułem 3 ust. 2 Protokołu, Rząd Rzeczypospolitej Polskiej oświadcza, że:

1) w przypadku obowiązkowego poboru do służby wojskowej, dolna granica wieku jest określona przez prawo i wynosi 18 lat,

2) przy ochotniczym wstępowaniu do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej dolna granica wieku jest określona przez prawo i wynosi 17 lat. Wstąpienie do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jest rzeczywiście dobrowolne, a kandydat obowiązany jest przedłożyć dokument potwierdzający jego datę urodzenia. Wymagana jest także zgoda jego rodziców lub opiekunów prawnych.

**Deklaracje i zastrzeżenia do Protokołu fakultatywnego
do Konwencji o prawach dziecka
w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne**

(o ile nie wskazano inaczej, deklaracje i zastrzeżenia zostały złożone podczas składania dokumentów ratyfikacyjnych lub przystąpienia)

Andora

Deklaracja:

W nawiązaniu do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu, Księstwo Andory oświadcza, że obecnie nie posiada sił zbrojnych. Jedynymi wyspecjalizowanymi siłami w Księstwie są Policja i Służby Celne, w przypadku których dolna granica wieku osób rekrutowanych jest zgodna z określoną w Artykule 2 Protokołu fakultatywnego. Ponadto, Księstwo pragnie w swoim oświadczeniu, ponownie wyrazić sprzeciw wobec treści Artykułu 2, dopuszczającej ochotniczą rekrutację dzieci w wieku poniżej 18 lat.

Argentyna

Deklaracja:

„Republika Argentyny oświadcza, że dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do argentyńskich narodowych sił zbrojnych wynosi osiemnaście (18) lat.”

Austria

Deklaracja:

Na mocy prawa austriackiego, dolna granica wieku przy ochotniczym poborze obywateli Austrii do armii austriackiej (Bundesheer) wynosi 17 lat.

Zgodnie z ust. 15 oraz ust. 65 pkt. c) austriackiej Ustawy o Obronie Narodowej z 1990 r. (Wehrgesetz 1990), przy ochotniczym poborze osób w wieku 17-18 lat wymagana jest jednoznaczna zgoda rodziców lub innych opiekunów prawnych.

Postanowienia austriackiej Ustawy o Obronie Narodowej z 1990 r. wraz z odnośnymi prawami zagwarantowanymi Konstytucją Federalną Austrii zapewniają ochotnikom w wieku poniżej 18 lat ochronę prawną w kontekście takiej decyzji. Dodatkowe gwarancje wiążą się ze ścisłym przestrzeganiem zasad praworządności, właściwego sprawowania władzy oraz skutecznej ochrony prawnej.

Azerbejdżan

Deklaracja:

„Stosownie do Artykułu 3 Protokołu, Republika Azerbejdżańska oświadcza, że zgodnie z obowiązującą w Republice Azerbejdżańskiej Ustawą z dnia 3 listopada 1992 r. o służbie wojskowej obywatele Republiki Azerbejdżańskiej i inne osoby spełniające określone wymogi

służby wojskowej mogą w wieku 17 lat ochotniczo wstępować do czynnej służby wojskowej w wojskowych szkołach kadetów. Prawo Republiki Azerbejdżańskiej gwarantuje, że nikt nie będzie do takiej służby zmuszany, że będzie ona możliwa pod warunkiem świadomej zgody rodziców i opiekunów prawnych tych osób, że osoby te otrzymają pełne informacje o obowiązkach w ramach służby oraz że przyjęcie do służby w narodowych siłach zbrojnych wymaga przedstawienia dokumentów potwierdzających wiek przyjmowanej osoby.”

Bangladesz

Deklaracja:

„Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego, Rząd Ludowej Republiki Bangladeszu oświadcza, że dolna granica wieku, przy której dopuszcza on dobrowolny pobór do Narodowych Sił Zbrojnych wynosi 16 lat dla żołnierzy służby zasadniczej i 17 lat dla oficerów służby zawodowej, przy czym pobór taki, bez żadnych wyjątków, odbywa się za świadomą zgodą rodziców lub opiekuna prawnego.

Rząd Ludowej Republiki Bangladeszu przedstawia poniżej opis zabezpieczeń przyjętych w celu zapewnienia, by pobór taki nie był wymuszany:

Proces poboru oficerów i żołnierzy innych stopni do Narodowych Sił Zbrojnych rozpoczyna się bez wyjątku od publikacji ogłoszeń w prasie krajowej i w mediach.

Powoływanie nowych rekrutów odbywa się zawsze w miejscu publicznym takim, jak park, plac szkolny lub podobne miejsce. Udział społeczeństwa w takich wydarzeniach jest mile widziany.

Przed zaprezentowaniem się rekrut musi złożyć pisemne oświadczenie rodziców lub opiekunów prawnych, w którym wyrażają oni zgodę na jego pobór. Jeżeli rodzic lub opiekun prawny jest niepiśmienny, to oświadczenie jest weryfikowane i uwierzytelniane przez przewodniczącego gminy (Parishad).

Rekrut musi przedstawić świadectwo urodzenia, świadectwo immatrykulacji oraz komplet świadectw szkolnych.

Wszyscy rekruci, zarówno oficerowie, jak i żołnierze innych stopni, muszą przejść przez rygorystyczne badania lekarskie, w tym przez badania dojrzałości. Rekrut, który nie osiągnął dojrzałości jest automatycznie odrzucony.

Oficerowie i żołnierze innych stopni, bez żadnych wyjątków, muszą odbyć dwuletnie obowiązkowe szkolenie, co gwarantuje, że nie zostaną oni przydzieleni do jednostek bojowych przed ukończeniem osiemnastego roku życia. Wszyscy oficerowie i żołnierze innych stopni są szczegółowo sprawdzani przed przydzieleniem do jednostek bojowych. Badania obejmują testy na dojrzałość psychiczną, w tym na rozumienie wpajanych na wszystkich poziomach elementów prawa międzynarodowego w zakresie konfliktów zbrojnych.

Rząd Ludowej Republiki Bangladeszu oświadcza, że w dalszym ciągu, bez żadnych wyjątków, stosowana będzie ścisła kontrola przestrzegania zobowiązań przyjętych na mocy Protokołu fakultatywnego.”

Belgia¹

Deklaracja złożona przy podpisaniu:

Podpis jest w równym stopniu wiążący dla społeczności francuskojęzycznej, społeczności flamandzkojęzycznej jak i społeczności niemieckojęzycznej.

Deklaracja złożona przy ratyfikacji:

1. Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2, a także mając na uwadze Artykuł 3 ust. 5, Rząd Królestwa Belgii oświadcza, że dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do belgijskich sił zbrojnych nie jest niższa od 18 lat.

2. Rząd Królestwa Belgii oświadcza, że prawo belgijskie całkowicie zabrania osobom poniżej 18 roku życia jakiegokolwiek udziału podczas wojny lub w okresie pokoju w jakichkolwiek operacjach pokojowych i w jakichkolwiek operacjach zbrojnych. Ponadto, istnieje zakaz tworzenia pozarządowych milicji, niezależnie od wieku angażowanych osób.

3. Rząd Królestwa Belgii nie będzie podejmował działań na podstawie wniosków o współpracę sądową, jeżeli działania te wiązałyby się z nierównym traktowaniem sił rządowych i pozarządowych, naruszającym zasadę międzynarodowego humanitarnego prawa równości stron konfliktu, w tym również w przypadku konfliktu zbrojnego niemającego charakteru międzynarodowego.

Bułgaria

Deklaracja:

Republika Bułgarii oświadcza niniejszym, że wszyscy mężczyźni, obywatele Bułgarii, którzy ukończyli 18 lat, podlegają obowiązkowej służbie wojskowej.

Obywatele Bułgarii, którzy złożyli przysięgę i odbyli swoją służbę wojskową lub odbyli dwie trzecie obowiązkowego okresu służby wojskowej, mogą zostać przyjęci na zasadzie dobrowolności do służby zawodowej.

Osoby, które nie osiągnęły wieku dojrzałości mogą odbywać szkolenie w szkołach wojskowych na podstawie umowy o szkoleniu, którą osoby te podpisują za zgodą rodziców lub opiekunów. Po osiągnięciu wieku dojrzałości, uczestnicy szkolenia podpisują umowę o szkoleniu w ramach zawodowej służby wojskowej.

Kanada

Deklaracja:

„Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do „Konwencji o prawach dziecka” w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Kanada oświadcza niniejszym:

1. Kanadyjskie Siły Zbrojne dopuszczają ochotniczy pobór w wieku co najmniej 16 lat.

2. Kanadyjskie Siły Zbrojne przyjęły następujące rozwiązania zabezpieczające przed przymusowym lub wymuszonym poborem osób, które nie ukończyły 18 lat:

(a) cały pobór kadry w Kanadyjskich Siłach Zbrojnych ma charakter ochotniczy. Kanada nie stosuje obowiązkowego poboru ani żadnej formy wymuszonej czy obowiązkowej służby wojskowej. W związku z tym kampanie rekrutacyjne Kanadyjskich Sił Zbrojnych mają charakter informacyjny. Osoba (mężczyzna lub kobieta) pragnąca wstąpić do Kanadyjskich Sił Zbrojnych musi wypełnić podanie. Jeżeli Kanadyjskie Siły Zbrojne zaproponują kandydatowi określone stanowisko, kandydat nie ma obowiązku przyjęcia tego stanowiska;

(b) rekrutacja osób w wieku poniżej 18 lat odbywa się za świadomą pisemną zgodą ich rodziców lub opiekunów prawnych. Na mocy Artykułu 20 ust. 3 Ustawy o Obronie Narodowej „osoba, która nie ukończyła 18 lat nie może zostać przyjęta do wojska bez zgody jednego z rodziców lub opiekuna prawnego”;

(c) kadra w wieku poniżej 18 lat jest w pełni informowana o obowiązkach wynikających ze służby wojskowej. Osobom pragnącym wstąpić do wojska Kanadyjskie Siły Zbrojne udostępniają między innymi szereg broszur i filmów poświęconych obowiązkom związanym ze służbą wojskową;

(d) przed przyjęciem do służby wojskowej, osoby w wieku poniżej 18 lat muszą przedstawić wiarygodne świadectwo wieku. Aby udowodnić swój wiek, kandydat musi przedstawić prawnie uznawany dokument, to znaczy oryginał lub uwierzytelnioną kopię świadectwa urodzenia lub chrztu.”

Republika Zielonego Przylądka

Deklaracja:

[Republika Zielonego Przylądka] w imieniu Rządu Republiki Zielonego Przylądka oświadcza, że zgodnie z Artykułem 31 Rozporządzenia Nr 6/93 z dnia 24 maja 1993, opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Nr 18, seria I, dolna granica wieku specjalnego ochotniczego poboru do sił zbrojnych Zielonego Przylądka wynosi 17 lat.

Ponadto, Artykuł 60 Rozporządzenia z mocą ustawy Nr 37/96 z dnia 30 września 1986 r., opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Nr 32, seria I, regulującego postanowienia wspomnianego wyżej Rozporządzenia, stanowi, że:

Specjalny pobór ... dotyczy obywateli, którzy ze swojej własnej dobrowolnie wyrażonej woli, podjęli decyzję o wstąpieniu do służby wojskowej i spełniają następujące wymogi:

(a) Muszą być w wieku co najmniej 17 lat;

(b) Muszą posiadać zgodę rodziców lub opiekunów;

(c) Muszą być zdadne pod względem psychicznym i fizycznym do służby wojskowej.

Artykuł 17 Rozporządzenia Nr 6/93 oraz Artykuły 29 i 63 Rozporządzenia z mocą ustawy Nr 37/96 stanowią, że osoby, które mają zostać przyjęte do wojska, muszą być w pełni

poinformowane, na podstawie dokumentacji opracowanej przez dowództwo sił zbrojnych, o obowiązkach wynikających ze służby wojskowej.

Na mocy Artykułu 28 wspomnianego Rozporządzenia z mocą ustawy, przed poborem wszyscy ochotnicy muszą przedstawić jako wiarygodny dowód tożsamości swój dowód osobisty lub paszport.

Chociaż Artykuł 8 Rozporządzenia Nr 6/93 stanowi, że w czasie wojny dolna/górna granica wieku poborowych może zostać zmieniona, to fakt, że Republika Zielonego Przylądka jest związana *Konwencją o prawach dziecka* i że staje się stroną Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne oznacza, że w żadnym wypadku dolna granica wieku poborowego nie może zostać obniżona poniżej 17 lat. Tak więc Artykuł 12 ust. 4 Konstytucji stanowi, że normy i zasady ogólnego prawa międzynarodowego oraz przyjętych i ratyfikowanych traktatów międzynarodowych, po ich wprowadzeniu do międzynarodowego i krajowego systemu prawnego, są na mocy Konstytucji ważniejsze od wszystkich krajowych i samorządowych aktów prawnych i normatywnych.

Republika Czeska

Deklaracja:

Przyjmując niniejszy Protokół, stosownie do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu oświadczamy, że dolna granica wieku, przy której dopuszcza się ochotniczy pobór do narodowych sił zbrojnych wynosi 18 lat. Granica ta jest określona przez prawo.

Demokratyczna Republika Kongo

Deklaracja:

Stosownie do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu, Demokratyczna Republika Kongo zobowiązuje się do wprowadzenia zasady zakazu poboru do sił zbrojnych dzieci, zgodnie z Rozporządzeniem z mocą ustawy Nr 066 z dnia 9 czerwca 2000 r. w sprawie demobilizacji i rehabilitacji najsłabszych grup pełniących służbę w siłach zbrojnych, oraz do podjęcia wszelkich możliwych działań w celu zapewnienia, że osoby, które jeszcze nie ukończyły 18 roku życia nie będą w żaden sposób wcielane do kongijskich sił zbrojnych ani do żadnych innych publicznych lub prywatnych ugrupowań zbrojnych na terytorium Demokratycznej Republiki Kongo.

Wspólnota Dominiki

Deklaracja:

[Tekst jest oczekiwany]

Salwador

Deklaracja:

... stosownie do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu, o którym mowa powyżej, Rząd Republiki Salwadoru oświadcza, że dolna granica wieku dla obywateli Salwadoru, którzy pragną ochotniczo wstąpić do służby wojskowej, wynosi 16 lat, zgodnie z Artykułami 2 i 6 Ustawy o Służbie Wojskowej i Rezerwie Sił Zbrojnych Salwadoru. Poniżej przedstawiono opis rozwiązań przyjętych przez władze Salwadoru w celu zapewnienia, by pełniona służba wojskowa miała charakter ochotniczy z prawnego punktu widzenia:

- Nieletni w wieku 16 lat musi złożyć do Urzędu Rekrutacji i Rezerw lub jego filii pisemne podanie, w którym jednoznacznie stwierdza wolę pełnienia służby wojskowej;

- Przedstawienie oryginału świadectwa urodzenia lub dowodu tożsamości nieletniego;

- Dokument potwierdzający, że rodzice, opiekun lub przedstawiciel prawny nieletniego wiedzą i wyrażają zgodę na podjęcie przez nieletniego służby wojskowej, zgodnie z postanowieniami Artykułu 206 i kolejnych artykułów rozdziału II o władzy rodzicielskiej Kodeksu Rodzinnego;

- Pozytywne rozpatrzenie podania zależne jest od zapotrzebowania na służbę wojskową.

Finlandia

Deklaracja:

„Rząd Finlandii oświadcza, zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego, że dolna granica wieku w przypadku poboru osób do narodowych sił zbrojnych wynosi 18 lat. Dolna granica wieku dotyczy zarówno obowiązkowej służby wojskowej mężczyzn, jak i ochotniczej służby wojskowej kobiet.”

Gwatemala

Deklaracja:

Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu, o którym mowa powyżej, Rząd Gwatemali oświadcza, co następuje: „Gwatemala nie będzie zezwalać na obowiązkowy pobór do swoich sił zbrojnych osób w wieku poniżej 18 lat, natomiast zgodnie z Artykułem 3 ust. 4 Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, opis rozwiązań zabezpieczających przed wymuszaniem takiego poboru zostanie przedstawiony w późniejszym terminie.”

Stolica Apostolska

Deklaracja:

„W nawiązaniu do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu, Stolica Apostolska oświadcza, że jeżeli chodzi o Miasto-Państwo Watykan, przyjęty w 1976 r. Regulamin Papieskiej Gwardii Szwajcarskiej stanowi, że pobór jej członków ma wyłącznie charakter ochotniczy i że dolna granica wieku wynosi 19 lat.”

Honduras

Deklaracja:

W celu określenia zakresu niniejszego Protokołu i podczas składania dokumentów przystąpienia, Rząd Republiki Hondurasu, działając zgodnie z Artykułem 3 Protokołu oświadcza, że:

1 (a). Na mocy prawa Państwa Honduras, dolna granica wieku dla ochotniczego poboru do sił zbrojnych wynosi 18 lat, co stanowi element edukacyjnego, społecznego, humanistycznego i demokratycznego ustroju kraju.

II. Niniejsze Porozumienie zostanie przedstawione do rozważenia Niezawisłemu Kongresowi Narodowemu, zgodnie z Artykułem 205 punkt 30 Konstytucji Republiki.

Islandia

Deklaracja:

„W odniesieniu do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Republika Islandii oświadcza, że nie posiada narodowych sił zbrojnych; tym samym, dolna granica wieku poborowego nie ma zastosowania w przypadku Republiki Islandii.”

Włochy

Deklaracja:

Rząd Republiki Włoskiej oświadcza, zgodnie z Artykułem 3:

- że prawo włoskie dotyczące ochotniczego poboru stanowi, że dolna granica wieku w przypadku podań o wcześniejsze powołanie do obowiązkowej służby wojskowej lub powołanie do ochotniczej służby wojskowej (służba wojskowa krótkookresowa lub roczna) wynosi 17 lat;

- że obowiązujące prawo gwarantuje przestrzeganie, w przypadku poboru ochotniczego, postanowień Artykułu 3 ust. 3 Protokołu, między innymi w odniesieniu do wymogu zgody rodzica lub opiekuna rekruta.

Jamajka

Deklaracja:

„Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Jamajka oświadcza niniejszym, że:

1. Siły Obronne Jamajki dopuszczają ochotniczy pobór i werbunek przy zachowaniu dolnej granicy wieku wynoszącej 18 lat.

2. Siły Obronne Jamajki, na mocy Ustawy o Obronie Narodowej (Zasady Poboru i Służby Zawodowej) przyjęła następujące rozwiązania zabezpieczające przed wymuszaniem rekrutacji kadry poniżej 18 roku życia;

(a) Pobór do Sił Obronnych Jamajki ma charakter dobrowolny. Osoba pragnąca wstąpić do Sił Obronnych Jamajki wypełnia odpowiedni formularz podania (Zgłoszenie), zgodnie z Rozdziałem 5 Ustawy;

(b) Kandydat otrzymuje formularz zgłoszenia z ostrzeżeniem, że świadome poświadczenie nieprawdy podlega karze;

(c) Oficer ds. rekrutacji upewnia się, czy osoba zgłaszająca się jako kandydat do wojska ukończyła czy też, co może się również zdarzyć, nie ukończyła osiemnastego roku życia;

(d) Oficer ds. rekrutacji czyta lub poleca przeczytanie osobie zgłaszającej się pytania zawarte w formularzu atestacyjnym i upewnia się, że udzielone odpowiedzi zostały na nim należycie odnotowane;

(e) W przypadku kandydatów, którzy ukończyli 17 _ lat wymagana jest pisemna zgoda rodziców. Osoby należące do tej kategorii nie mogą uzyskać od instytucji szkolących świadectwa ukończenia szkolenia wojskowego do czasu ukończenia 18 roku życia;

3. Przed przyjęciem do narodowej służby wojskowej, kandydaci muszą przedstawić wiarygodny dowód wieku w postaci prawnie uznawanego dokumentu, tzn. oryginału lub uwierzytelnionej kopii świadectwa urodzenia.

Kandydat, któremu Siły Obronne Jamajki zaproponowały określone stanowisko, nie ma obowiązku przyjęcia tego stanowiska.”

Kenia

Deklaracja:

„Rząd Republiki Kenii oświadcza, że dolna granica wieku przy poborze osób do sił zbrojnych jest prawnie określona i wynosi osiemnaście lat. Pobór jest w pełni i autentycznie ochotniczy i odbywa się za pełną, świadomą zgodą osób rekrutowanych. W Kenii nie ma poboru obowiązkowego.

Rząd Republiki Kenii zastrzega sobie prawo uzupełnienia, zmiany lub wzmocnienia niniejszego oświadczenia, w dowolnym czasie, w drodze powiadomienia Sekretarza Generalnego ONZ. Takie powiadomienia będą obowiązywały od dnia ich otrzymania przez Sekretarza Generalnego ONZ.”

Mali

Deklaracja:

Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Rząd Republiki Mali oświadcza, że dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do narodowych sił zbrojnych wynosi 18 lat.

Chłopcy i dziewczęta w wieku poniżej 18 lat nie podlegają poborowi, zgodnie na pobór, nawet jeżeli jest to pobór ochotniczy, ani nie mogą być werbowane do narodowych sił zbrojnych.

Rząd Mali pozostaje w pełni wierny niniejszemu oświadczeniu i zobowiązuje się do karania każdego, kto naruszy przedstawione postanowienia, stosownie do wagi takiego naruszenia, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa karnego.

Dzieci, które wbrew prawu zostały powołane do sił zbrojnych, mogą, stosownie do ich sytuacji, otrzymać pomoc mającą na celu ich ekonomiczną i społeczną rehabilitację oraz powrót do społeczeństwa.

Malta

Deklaracja:

„Na mocy przyjętej w 1970 r. Ustawy o Siłach Zbrojnych Malty (Rozdział 220 Prawa Malty), pobór do Sił Zbrojnych Malty jest prowadzony na zasadzie dobrowolności, przy czym nie wolno powoływać osób, które nie ukończyły 17 lat i sześciu miesięcy. Osoba, która nie ukończyła 18 roku życia nie może zostać powołana bez pisemnej zgody na takie powołanie ojca danej osoby lub, jeżeli dana osoba nie podlega opiece ojcowskiej, bez zgody matki lub innej osoby sprawującej opiekę nad osobą pragnącą wstąpić do wojska. W każdym wypadku, okres służby osoby powołanej przed ukończeniem 18 roku życia kończy się z chwilą ukończenia 18 lat, po czym dla dalszej służby wymagany jest ponowny pobór. Obowiązkowym warunkiem przy poborze potencjalnych rekrutów jest przedstawienie świadectwa urodzenia wydanego przez krajowy Urząd Stanu Cywilnego w celu poświadczenia wieku kandydatów.

Ustawa o Siłach Zbrojnych Malty stanowi również, że każda osoba pragnąca wstąpić do armii zawodowej, niezależnie od wieku, musi otrzymać przedstawioną w specjalnym formularzu informację określającą ogólne warunki służby, natomiast oficer ds. rekrutacji nie może przyjąć do służby zawodowej żadnej osoby, jeżeli nie upewni się, że otrzymała ona informację, zrozumiała jej treść i pragnie być przyjęta.

W praktyce, Siły Zbrojne Malty od 1970 r. nie rekrutują osób poniżej 18 roku życia. Ponadto, Rząd Malty oświadcza, że jeżeli w przyszłości będzie miał miejsce pobór osób w wieku poniżej 18 lat, to osoby takie, będąc w siłach zbrojnych, nie będą uczestniczyły w działaniach wojennych.

Przepisy Ustawy o Siłach Zbrojnych Malty umożliwiają realizację Programu Młodych Liderów, w ramach którego osoby, które nie ukończyły 17 lat i sześciu miesięcy mogłyby być werbowane do udziału w szkoleniu, jako członkowie kadry nie uczestniczącej w walkach, jednakże w praktyce od 1970 r. nie dokonuje się takiego werbunku.

Monako

Deklaracja:

Księstwo Monako oświadcza, zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, że jest

związane Traktatem Francusko-Monakijskim z 17 lipca 1918 r. i że na mocy tego Traktatu obronę integralności terytorialnej Księstwa Monako zapewnia Republika Francuska.

W Księstwie Monako jedynymi strukturami o statusie wojskowym są Gwardia Książęca i Straż Pożarna. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Monarchy Nr 8017 z dnia 1 czerwca 1984 r. w sprawie Kodeksu Policyjnego, członkowie Gwardii i Straży Pożarnej muszą mieć co najmniej 21 lat.

Maroko

Deklaracja:

Zgodnie z ustępem 2 artykułu dotyczącego angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Królestwo Marokańskie oświadcza, że dolna granica wieku wymagana na mocy prawa krajowego przy ochotniczym poborze do sił zbrojnych wynosi 18 lat.

Meksyk

Deklaracja:

Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego, Meksykańskie Stany Zjednoczone oświadczenia:

(i) że dolna granica wieku przy ochotniczym poborze obywateli meksykańskich do sił zbrojnych wynosi 18 lat;

(ii) że Artykuł 24 Ustawy o Służbie Wojskowej stanowi, że do czynnej służby w siłach zbrojnych przyjmowani są wyłącznie ochotnicy, a pobór trwa do czasu uzyskania stanu liczebnego określanego co roku przez Ministerstwo Obrony, przy czym ochotnicy muszą spełnić następujące warunki:

I. Muszą złożyć podanie;

II. Muszą to być obywatele meksykańscy, w wieku od 18 do 30 lat, a w przypadku osób przyjmowanych do armii jako specjaliści – do lat 40;

Osoby w wieku od 16 do 18 lat przyjmowane są do jednostek radarowych na szkolenia dla techników na podstawie umów zawieranych z państwem na okres nie dłuższy niż pięć lat. Poza tym, zgodnie z Artykułem 25 Ustawy o Służbie Wojskowej, do wcześniejszej służby w siłach zbrojnych mogą zostać przyjęte jedynie te osoby, które:

I. mają zamiar wyjechać z kraju w czasie, w którym z mocy prawa powinny rozpocząć obowiązkową służbę wojskową, jeżeli w chwili zwrócenia się o wcześniejsze przyjęcie mają ukończone 16 lat;

II. zobowiązane są do zwrócenia się o wcześniejsze przyjęcie do wojska ze względu na naukę.

Maksymalna liczba osób, które mogą zostać przyjęte do wcześniejszej służby wojskowej ustalana jest corocznie przez Ministerstwo Obrony;

oraz:

Deklaracja wyjaśniająca:

Ratyfikując Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych dnia 25 maja 2000 r., Rząd Meksykańskich Stanów Zjednoczonych uznaje, że wszelka wynikająca z Protokołu odpowiedzialność za działania pozarządowych grup zbrojnych polegające na rekrutacji dzieci w wieku poniżej 18 lat lub ich wykorzystaniu w działaniach wojennych spoczywa wyłącznie na tych grupach, a Państwo Meksykańskie jako takie nie ponosi żadnej odpowiedzialności z tego tytułu. Państwo Meksykańskie ma przy tym obowiązek przestrzegania zasad międzynarodowego prawa humanitarnego.

Namibia

Deklaracja:

Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Namibia oświadcza niniejszym, że:

1. Siły Obronne Namibii dopuszczają ochotniczy pobór osób w wieku co najmniej 18 lat.
2. Siły Obronne Namibii przyjęły następujące rozwiązania zabezpieczające przed wymuszonym poborem osób w wieku od 18 do 25 lat:
  - (a) Co roku, w lokalnej prasie i mediach publikowane są ogłoszenia o możliwościach podjęcia zawodowej służby wojskowej w Siłach Obronnych Namibii, mające na celu zaproszenie młodych mężczyzn i kobiet zainteresowanych taką służbą do złożenia podania.
  - (b) Obowiązuje zasada, że kandydat nie ma obowiązku przyjęcia stanowiska, które zaproponują mu Siły Obronne Namibii.
  - (c) Istnieją możliwości odbywania zawodowej służby wojskowej w piechocie, wojskach inżynieryjnych, siłach powietrznych, siłach morskich, wojskach łączności oraz wojskach medycznych. Potencjalni rekruci przechodzą kurs instruktazowy, podczas którego zapoznają się z wymaganiami wobec nich jako przyszłych żołnierzy zawodowych pełniących służbę w wymienionych w punkcie 2 c) rodzajach wojsk. Po zakończeniu szkolenia rekruci mogą wybrać swoją drogę kariery.
  - (d) Aby wykluczyć jakiegokolwiek formy pośredniego lub bezpośredniego nacisku, Siły Obronne Namibii stosują następujące wymagania:
    - i) potencjalny rekrut nie powinien mieć kryminalnej przeszłości ani być wcześniej karany
    - ii) potencjalni rekruci muszą być obywatelami Namibii
3. Siły Obronne Namibii przestrzegają zasady i stosują politykę zakazu ochotniczego poboru osób w wieku poniżej 18 lat. W związku z tym:

i) wymaga się od kandydatów przedstawienia, jako dowodu stwierdzającego wiek, uwierzytelnionych kopii prawnie uznawanych namibijskich dokumentów tożsamości oraz świadectwa urodzenia.

4. Pobór do Sił Obronnych Namibii jest wyłącznie ochotniczy. Namibia nie stosuje poboru obowiązkowego ani żadnych form obowiązkowej służby wojskowej.”

Nowa Zelandia

Deklaracja:

„Rząd Nowej Zelandii oświadcza, że dolna granica wieku, przy której dopuszcza się ochotniczy pobór do narodowych sił zbrojnych, wynosi 17 lat. Rząd Nowej Zelandii oświadcza ponadto, że przyjął następujące rozwiązania zabezpieczające przed wymuszaniem takiego poboru:

(a) procedury Sił Obronnych w zakresie rekrutacji, które wymagają, aby osoby odpowiedzialne za rekrutację zapewniły rzeczywistą dobrowolność poboru;

(b) wymogi prawne dotyczące obowiązku uzyskania zgody rodzica lub opiekuna na powołanie danej osoby do wojska, jeżeli taka zgoda wymagana jest na mocy prawa Nowej Zelandii. Rodzic lub opiekun musi również oświadczyć, że wie, iż zgłaszająca się osoba po skończeniu 18 roku życia będzie podlegała służbie czynnej;

(c) drobiazgowa i zapewniająca dostęp do informacji procedura rekrutacji, dzięki której każda osoba przed złożeniem przysięgi wierności otrzymuje pełną informację o obowiązkach związanych ze służbą wojskową;

(d) procedura rekrutacji wymagająca od kandydatów przedstawienia świadectwa urodzenia jako wiarygodnego dowodu stwierdzającego ich wiek.”

Panama

Deklaracja:

Republika Panamy, ratyfikując Protokół oświadcza, że nie posiada sił zbrojnych. Republika Panamy posiada cywilne siły bezpieczeństwa składające się z Policji Narodowej, Narodowej Służby Powietrznej, Narodowej Służby Morskiej oraz Służby Ochrony Instytucjonalnej. Statuty tych instytucji określają wymogi dotyczące rekrutacji kadry i stanowią, że osoby rekrutowane muszą być w wieku dojrzałym, tj. co najmniej 18 lat.

Peru

Deklaracja:

Przedkładając instrument ratyfikacji Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Rząd Peru oświadcza, że, zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu, określona w prawie krajowym dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do narodowych sił zbrojnych wynosi 18 lat.

Portugalia

W momencie podpisania:

Deklaracja:

„W odniesieniu do Artykułu 2 Protokołu, Republika Portugalska, stojąc na stanowisku, że lepszym rozwiązaniem byłoby, gdyby Protokół wykluczał wszystkie formy poboru osób w wieku poniżej 18 lat – bez względu na to, czy pobór taki jest ochotniczy, czy też nie - oświadcza, że stosuje ona swoje prawo krajowe, wykluczające pobór osób w wieku poniżej 18 lat i że złoży wiążące oświadczenie, zgodnie z Art. 3, ustęp 2 Protokołu, ustalające dolną granicę wieku przy poborze ochotniczym w Portugalii na 18 lat.”

Katar

Deklaracja:

Zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne,

Państwo Katar oświadcza, że pobór do jego sił zbrojnych i innych sił zawodowych jest ochotniczy i dotyczy osób, które ukończyły 18 lat, a także uwzględnia zabezpieczenia, o których mowa w ustępie 3 tego samego artykułu.

Składając niniejsze oświadczenie, Państwo Katar zapewnia, że obowiązujące prawo krajowe nie przewiduje żadnej formy obowiązkowego ani wymuszonego poboru.

Rumunia

Deklaracja:

„Zgodnie z prawem, obowiązkowej służbie wojskowej podlegają obywatele rumuńscy, mężczyźni, którzy ukończyli 20 lat; w drodze wyjątku pobór mężczyzn w wieku 18 lat może mieć miejsce w czasie wojny lub, na wniosek zainteresowanego, w czasie pokoju.”

Rwanda

Deklaracja:

„Dolna granica wieku przy poborze ochotniczym: 18 lat.

Dolna granica wieku przy przyjmowaniu do szkół prowadzonych przez lub pod nadzorem sił zbrojnych: nie dotyczy.

Status uczniów w tych szkołach: nie dotyczy.

Jakiego wiarygodnego dowodu stwierdzającego wiek wymaga się przy poborze: świadectwa urodzenia.

Kto wchodzi w skład sił zbrojnych: pełnoletni mężczyźni i kobiety.”

Sierra Leone

Deklaracja:

„W odniesieniu do Artykułu 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, Rząd Republiki Sierra Leone oświadcza, że:

1. Dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do Sił Zbrojnych wynosi 18 lat;
2. Nie stosuje się obowiązkowego, przymusowego ani wymuszonego poboru do Narodowych Sił Zbrojnych;
3. Pobór odbywa się wyłącznie na zasadzie dobrowolności.”

Hiszpania

Deklaracja:

Stosownie do postanowień Artykułu 3 Protokołu, Hiszpania oświadcza, że dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do jej sił zbrojnych wynosi 18 lat.

Sri Lanka

Deklaracja:

„Demokratyczno-Socjalistyczna Republika Sri Lanki [...] oświadcza, zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu, że zgodnie z prawem Sri Lanki:

- (a) nie stosuje się obowiązkowego, przymusowego ani wymuszonego poboru do narodowych sił zbrojnych;
- (b) pobór odbywa się wyłącznie na zasadzie dobrowolności;
- (c) dolna granica wieku przy ochotniczym poborze do narodowych sił zbrojnych wynosi osiemnaście lat.”

Szwajcaria

Deklaracja:

Rząd Szwajcarii oświadcza, zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego, że dolna granica wieku przy poborze ochotników do narodowych sił zbrojnych wynosi osiemnaście lat. Wiek ten określony jest przez szwajcarski system prawny.

Tadżykistan

Deklaracja:

W imieniu Republiki Tadżykistanu, Ministerstwo Spraw Zagranicznych ma zaszczyt oświadczyć, że zgodnie z Artykułem 3 ust. 2 Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, ohotniczy pobór do sił zbrojnych Republiki Tadżykistanu osób, które nie ukończyły osiemnastego roku życia jest zabroniony.

Uganda

Deklaracja:

„Rząd Republiki Ugandy oświadcza, że dolna granica wieku przy poborze osób do sił zbrojnych jest określona przez prawo i wynosi osiemnaście (18) lat. Pobór odbywa się wyłącznie na zasadzie pełnej dobrowolności, przy świadomej zgodzie rekrutowanych. W Ugandzie nie stosuje się poboru obowiązkowego.

Rząd Republiki Ugandy zastrzega sobie prawo uzupełnienia, zmiany lub wzmocnienia niniejszego oświadczenia, w dowolnym czasie, w drodze powiadomienia Sekretarza Generalnego ONZ. Takie powiadomienia będą obowiązywały od dnia ich otrzymania przez Sekretarza Generalnego ONZ.”

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

W momencie podpisania:

Deklaracja:

„Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej podejmie wszelkie możliwe kroki w celu zapewnienia, by członkowie sił zbrojnych Królestwa, którzy nie ukończyli 18 roku życia, nie brali bezpośredniego udziału w działaniach wojennych.

Zjednoczone Królestwo uznaje, że Artykuł 1 Protokołu fakultatywnego nie wyklucza wysyłania członków sił zbrojnych w wieku poniżej 18 lat celem bezpośredniego udziału w działaniach wojennych, jeżeli:

a) występuje rzeczywista militarna potrzeba wysłania ich jednostki lub okrętu do strefy działań wojennych oraz

b) ze względu na charakter i nagłość sytuacji:

i) niemożliwe jest wycofanie tych osób przed wysłaniem sił lub

ii) wycofanie tych osób osłabiłoby skuteczność operacyjną ich okrętu lub jednostki, a przez to zagroziłoby pomyślnemu wykonaniu misji wojskowej i/lub stanowiłoby zagrożenie bezpieczeństwa pozostałego personelu.”

Wietnam

Deklaracja:

„Obrona Ojczyzny to święty obowiązek i prawo wszystkich obywateli. Obywatele podlegają obowiązkowi służby wojskowej i budowania obronności ogólnonarodowej.

Zgodnie z prawem Socjalistycznej Republiki Wietnamu, do służby wojskowej powoływani są jedynie mężczyźni, w wieku co najmniej 18 lat. Ci, którzy nie ukończyli jeszcze 18 roku życia nie będą brali bezpośredniego udziału w walkach zbrojnych, chyba, że wystąpi nagła potrzeba obrony niepodległości, suwerenności, jedności i integralności terytorialnej państwa.

Mężczyźni, obywatele wietnamscy, w wieku do lat 17, pragnący odbyć długoterminową służbę wojskową, mogą zostać przyjęci do szkół wojskowych. Ochotniczy charakter rekrutacji do szkół wojskowych zapewniają, między innymi, następujące rozwiązania:

- Informacje o Ustawie o Obowiązku Wojskowym i inne przepisy dotyczące rekrutacji do szkół wojskowych są szeroko rozpowszechniane w środkach masowego przekazu;

- Osoby pragnące uczyć się w szkołach wojskowych z własnej woli składają podanie oraz uczestniczą w egzaminach; muszą one przedłożyć świadectwo urodzenia wydane przez władze lokalne, a także dokumenty z przebiegu nauki i dyplom ukończenia szkoły średniej; osoby te przechodzą również badania lekarskie w celu sprawdzenia, czy są one fizycznie zdolne do nauki i służby wojskowej.”

UWAGI

---

¹ dotyczy Królestwa Belgii

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

Franciszek Potulski
Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu

Optional Protocol to the Convention on
the Rights of the Child
on the involvement of children
in armed conflict

UNITED NATIONS
2000

Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child
on the involvement of children in armed conflict

The States Parties to the present Protocol,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists to strive for the promotion and protection of the rights of the child,

Reaffirming that the rights of children require special protection, and calling for continuous improvement of the situation of children without distinction, as well as for their development and education in conditions of peace and security,

Disturbed by the harmful and widespread impact of armed conflict on children and the long-term consequences this has for durable peace, security and development,

Condemning the targeting of children in situations of armed conflict and direct attacks on objects protected under international law, including places generally having a significant presence of children, such as schools and hospitals,

Noting the adoption of the Statute of the International Criminal Court and, in particular, its inclusion as a war crime of conscripting or enlisting children under the age of 15 years or using them to participate actively in hostilities in both international and non-international armed conflicts,

Considering, therefore, that to strengthen further the implementation of rights recognized in the Convention on the Rights of the Child there is a need to increase the protection of children from involvement in armed conflict.

Noting that article 1 of the Convention on the Rights of the Child specifies that, for the purposes of that Convention, a child means every human being below the age of 18 years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier,

Convinced that an optional protocol to the Convention raising the age of possible recruitment of persons into armed forces and their participation in hostilities will contribute effectively to the implementation of the principle that the best interests of the child are to be a primary consideration in all actions concerning children.

Noting that the twenty-sixth international Conference of the Red Cross and Red Crescent in December 1995 recommended, *inter alia*, that parties to conflict take every feasible step to ensure that children under the age of 18 years do not take part in hostilities,

Welcoming the unanimous adoption, in June 1999, of International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, which prohibits, *inter alia*, forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict,

Condemning with the gravest concern the recruitment, training and use within and across national borders of children in hostilities by armed groups distinct from the armed forces of a State, and recognizing the responsibility of those who recruit, train and use children in this regard,

Recalling the obligation of each party to an armed conflict to abide by the provisions of international humanitarian law,

Stressing that this Protocol is without prejudice to the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations, including Article 51, and relevant norms of humanitarian law,

Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect of the purposes and principles contained in the Charter and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of children, in particular during armed conflicts and foreign occupation,

Recognizing the special needs of those children who are particularly vulnerable to recruitment or use in hostilities contrary to this Protocol owing to their economic or social status or gender,

Mindful of the necessity of taking into consideration the economic, social and political root causes of the involvement of children in armed conflicts,

Convinced of the need to strengthen international cooperation in the implementation of this Protocol, as well as the physical and psychosocial rehabilitation and social reintegration of children who are victims of armed conflict,

Encouraging the participation of the community and, in particular, children and child victims in the dissemination of informational and educational programmes concerning the implementation of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall take all feasible measures to ensure that members of their armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities.

Article 2

States Parties shall ensure that persons who have not attained the age of 18 years are not compulsorily recruited into their armed forces.

Article 3

1. States Parties shall raise the minimum age for the voluntary recruitment of persons into their national armed forces from that set out in article 38, paragraph 3, of the Convention on the Rights of the Child, taking account of the principles contained in that article and recognizing that under the Convention persons under 18 are entitled to special protection.

2. Each State Party shall deposit a binding declaration upon ratification of or accession to this Protocol that sets forth the minimum age at which it will permit voluntary recruitment into its national armed forces and a description of the safeguards that it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced.

3. States Parties that permit voluntary recruitment into their national armed forces under the age of 18 shall maintain safeguards to ensure, as a minimum, that:

- (a) Such recruitment is genuinely voluntary;
- (b) Such recruitment is done with the informed consent of the person's parents or legal guardians;
- (c) Such persons are fully informed of the duties involved in such military service;
- (d) Such persons provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service.

4. Each State Party may strengthen its declaration at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall inform all States Parties. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General.

5. The requirement to raise the age in paragraph 1 of the present article does not apply to schools operated by or under the control of the armed forces of the States Parties, in keeping with articles 28 and 29 of the Convention on the Rights of the Child.

Article 4

1. Armed groups that are distinct from the armed forces of a State should not, under any circumstances, recruit or use in hostilities persons under the age of 18 years.
2. States Parties shall take all feasible measures to prevent such recruitment and use, including the adoption of legal measures necessary to prohibit and criminalize such practices.
3. The application of the present article under this Protocol shall not affect the legal status of any party to an armed conflict.

Article 5

Nothing in the present Protocol shall be construed as precluding provisions in the law of a State Party or in international instruments and international humanitarian law that are more conducive to the realization of the rights of the child.

Article 6

1. Each State Party shall take all necessary legal, administrative and other measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions of this Protocol within its jurisdiction.
2. States Parties undertake to make the principles and provisions of the present Protocol widely known and promoted by appropriate means, to adults and children alike.
3. States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons within their jurisdiction recruited or used in hostilities contrary to this Protocol are demobilized or otherwise released from service. States Parties shall, when necessary, accord to these persons all appropriate assistance for their physical and psychological recovery and their social reintegration.

Article 7

1. States Parties shall cooperate in the implementation of the present Protocol, including in the prevention of any activity contrary to the Protocol and in the rehabilitation and social reintegration of persons who are victims of acts contrary to this Protocol, including through technical cooperation and financial assistance. Such assistance and cooperation will be undertaken in consultation with concerned States Parties and relevant international organizations.
2. States Parties in a position to do so shall provide such assistance through existing multilateral, bilateral or other programmes, or, *inter alia*, through a voluntary fund established in accordance with the rules of the General Assembly.

Article 8

1. Each State Party shall submit, within two years following the entry into force of the Protocol for that State Party, a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol, including the measures taken to implement the provisions on participation and recruitment.
2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.
3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of this Protocol.

Article 9

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.
2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. The Secretary-General, in his capacity as depositary of the Convention and the Protocol, shall inform all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention of each instrument of declaration pursuant to article 13.

Article 10

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the present Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 11

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General. If, however, on the expiry of that year the denouncing State Party is engaged in armed conflict, the denunciation shall not take effect before the end of the armed conflict.
2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any act that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 12

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties, with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly for approval.
2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of States Parties.
3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments that they have accepted.

Article 13

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.
2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, adopted by the General Assembly of the United Nations on 25 May 2000, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme du Protocole facultatif à la Convention relative aux droits de l'enfant, concernant l'implication d'enfants dans les conflits armés, adopté par l'Assemblée générale des Nations Unies le 25 mai 2000, et dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Secretary-General
The Assistant Secretary-General
in charge
of the Office of Legal Affairs

Pour le Secrétaire général
Le Sous-Secrétaire général
chargé
du Bureau des affaires juridiques

Ralph Zacklin

United Nations, New York
1 June 2000

Organisation des Nations Unies
New York, le 1er juin 2000

**Declaration of the Republic of Poland
to the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child
on the involvement of children in armed conflict**

The Republic of Poland, with the regard to article 3, paragraph 2 of the Protocol, declares that:

1. under the Polish law the minimum age in the case of obligatory recruitment of the Polish citizens into the national Armed Forces is eighteen (18) years.
2. under the Polish law the minimum age for the voluntary recruitment of the Polish citizens into the national Armed Forces is seventeen (17) years. Joining the Polish Armed Forces is really voluntary and a candidate is obliged to show a special document certifying the date of his/her birth. Moreover the consent of the person's parents or legal guardians is required before the admission to the service.

Declarations and Reservations to the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict

(Unless otherwise indicated, the declarations and reservations were made upon ratification or accession.)

Andorra

Declaration:

With regard to article 3, paragraph 2, of the Protocol, the Principality of Andorra declares that it currently has no armed forces. The only specialized forces in the Principality are those of the Police and Customs, for which the minimum recruitment age is that specified in article 2 of the Optional Protocol. Moreover, the Principality wishes to reiterate in this declaration its disagreement with the content of article 2, in that that article permits the voluntary recruitment of children under the age of 18 years.

Argentina

Declaration:

"The Argentine Republic declares that the minimum age required for voluntary recruitment into the national Armed Forces is eighteen (18) years."

Austria

Declaration:

Under Austrian law the minimum age for the voluntary recruitment of Austrian citizens into the Austrian army (Bundesheer) is 17 years.

According to paragraph 15, in conjunction with paragraph 65 (c) of the Austrian National Defence Act 1990 (Wehrgesetz 1990), the explicit consent of parents or other legal guardians is required for the voluntary recruitment of a person between 17 and 18 years.

The provisions of the Austrian National Defence Act 1990, together with the subjective legal remedies guaranteed by the Austrian Federal Constitution, ensure that legal protection in the context of such a decision is afforded to volunteers under the age of 18. A further guarantee derives from the strict application of the principles of rule of law, good governance and effective legal protection.

Azerbaijan

Declaration:

"Pursuant to Article 3 of the protocol, the Republic of Azerbaijan declares that in accordance with the Law of the Republic of Azerbaijan on the military service of 3 November 1992, the citizens of the Republic of Azerbaijan and other persons, who are meeting the defined requirements of the military service, may voluntarily enter and be admitted in age of 17 the active military service of the cadets military school. The legislation of the Republic of Azerbaijan guarantees that this service shall not be forced

or coerced, shall be realized on the basis of deliberative consent of the parents and the legal representatives of those persons, that those persons shall be provided with the full information of the duties regarding this service, and that the documents certifying their age shall be required before the admission to the service in the national armed forces."

Bangladesh

Declaration:

"In accordance with Article 3 (2) of [the Optional Protocol], the Government of the People's Republic of Bangladesh declares that the minimum age at which it permits voluntary recruitment into its national Armed Forces is sixteen years for non-commissioned soldiers and seventeen years for commissioned officers, with informed consent of parents or legal guardian, without any exception.

The Government of the People's Republic of Bangladesh further provides hereunder a description of the safeguards it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced:

The process of recruitment in the national Armed Forces is initiated through advertisement in the national press and the media for officers and other ranks without exception.

The first induction of new recruits is conducted invariably in a public place such as a national park, school ground or a similar place. Public participation is welcomed in such programmes.

Before a recruit presents himself he has to submit a written declaration from his parents or legal guardians consenting to his recruitment. If the parent or legal guardian is illiterate the declaration is verified and counter signed by the Chairmain of the Union Parishad.

The recruit is required to present birth certificate, matriculation certificate and full school records.

All recruits whether officers or other ranks have to undergo rigorous medical examination including checks for puberty. A recruit found to be pre-pubescent is automatically rejected.

Officers and other ranks without exception are required to undergo two years of compulsory training. This ensures that they are not assigned to combat units before the age of 18. All officers and other ranks are carefully screened before being assigned to combat units. These tests include tests of psychological maturity including an understanding of the elements of international law of armed conflict inculcated at all levels.

The Government of the People's Republic of Bangladesh declares that stringent checks in accordance with the obligations assumed under the Optional Protocol will continue to be applied without exception."

Belgium¹

Upon signature:

Declaration:

This signature is equally binding on the French community, the Flemish community and the German-speaking community.

Upon ratification:

Declarations:

1. In accordance with article 3, paragraph 2, and bearing in mind article 3, paragraph 5, the Government of the Kingdom of Belgium states that the minimum age for voluntary recruitment into the Belgian armed forces is not lower than 18 years.
2. The Government of the Kingdom of Belgium states that it is absolutely forbidden under Belgian law for any person under the age of 18 years to participate in times of war and in times of peace in any peacekeeping operation or in any kind of armed operational engagement. Moreover, non-governmental militias are prohibited, regardless of the age of the persons concerned.
3. The Government of the Kingdom of Belgium shall not act upon a request for judicial cooperation where doing so would lead to discrimination between governmental and non-governmental forces in violation of the principle of international humanitarian law of equality of parties to a conflict, including in the event of armed conflict of a non-international nature.

Bulgaria

Declaration:

The Republic of Bulgaria declares hereby that all men, Bulgarian citizens who have attained 18 years of age shall be subject to a compulsory military service.

Bulgarian citizens who have been sworn in and done their military service or have done two thirds of the mandatory term of their military service shall be admitted, voluntarily, to regular duty.

Persons who have not come of age shall be trained at military schools subject to the conclusion of a training agreement to be signed by them with the consent of their parents or guardians. Having come of age, the trainees shall sign a training agreement on a regular military duty.

Canada

Declaration:

"Pursuant to article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on Involvement of Children in Armed Conflicts, Canada hereby declares:

1. The Canadian Armed Forces permit voluntary recruitment at the minimum age of 16 years.
2. The Canadian Armed Forces have adopted the following safeguards to ensure that recruitment of personnel under the age of 18 years is not forced or coerced:
  - (a) all recruitment of personnel in the Canadian Forces is voluntary. Canada does not practice conscription or any form of forced or obligatory service. In this regard,

recruitment campaigns of the Canadian Forces are informational in nature. If an individual wishes to enter the Canadian Forces, he or she fills in an application. If the Canadian Forces offer a particular position to the candidate, the latter is not obliged to accept the position;

(b) recruitment of personnel under the age of 18 is done with the informed and written consent of the person's parents or legal guardians. Article 20, paragraph 3, of the National Defence Act states that 'a person under the age of eighteen years shall not be enrolled without the consent of one of the parents or the guardian of that person',

(c) personnel under the age of 18 are fully informed of the duties involved in military service. The Canadian Forces provide, among other things, a series of informational brochures and films on the duties involved in military service to those who wish to enter the Canadian Forces; and

(d) personnel under the age of 18 must provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service. An applicant must provide a legally recognized document, that is an original or a certified copy of their birth certificate or baptismal certificate, to prove his or her age."

Cape Verde

Declaration:

[The Republic of Cape Verde] declare[s] on behalf of the Cape Verdean Government, that the minimum age for special voluntary recruitment into the Cape Verdean armed forces is 17 years in accordance with article 31 of Legislative Decree No. 6/93 of 24 May 1993, published in official gazette No.18, series I.

Moreover, Decree-Law No. 37/96 of 30 September 1986, published in official gazette No. 32, series I, which governs the provisions contained in the above-mentioned Legislative Decree, states the following in its article 60:

Special recruitment ... shall apply to citizens, who of their own freely expressed will, decide to enter military service subject to meeting the following requirements:

- (a) They must have attained the minimum age of 17 years;
- (b) They must have the consent of their parents or legal guardians;
- c) They must be mentally and physically fit for military service.

Article 17 of Legislative Decree No. 6/93 and articles 29 and 63 of Decree-Law No. 37/96 provide that persons to be enrolled must be fully informed through appropriate documentation prepared by the high command of the armed forces about the duties involved in national military service.

Under article 28 of that Decree-Law, all volunteers shall provide, prior to enlistment and as reliable proof of identity, their national identity card or passport.

While article 8 of Legislative Decree No. 6/93 provides that in war time the minimum/maximum age for recruitment may be amended, the fact that Cape Verde is bound by the Convention on the Rights of the Child and is becoming a party to the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, means that in no case shall the minimum age for recruitment

be lower than 17 years. Indeed, article 12, paragraph 4, of the Constitution provides that the norms and principles of general international law and international treaty law duly approved or ratified shall take precedence, after their entry into force in the international and domestic legal system, over all domestic municipal legislative or normative acts under the Constitution.

Czech Republic

Declaration:

Adopting this Protocol we declare in accordance with article 3 paragraph 2 of the Protocol that the minimum age at which voluntary recruitment into its national armed forces is permitted is 18 years. This age limit is prescribed by law.

Democratic Republic of the Congo

Declaration:

Pursuant to article 3, paragraph 2, of the Protocol, the Democratic Republic of the Congo undertakes to implement the principle of prohibiting the recruitment of children into the armed forces, in accordance with Decree-Law No. 066 of 9 June 2000 on the demobilization and rehabilitation of vulnerable groups on active service in the armed forces, and to take all feasible measures to ensure that persons who have not yet attained the age of 18 years are not recruited in any way into the Congolese armed forces or into any other public or private armed group throughout the territory of the Democratic Republic of the Congo.

Dominica

Declaration:

[Waiting for text]

El Salvador

Declaration:

.....pursuant to article 3, paragraph 2 of the above-mentioned Protocol, the Government of the Republic of El Salvador declares that the minimum age for Salvadorans who wish to enlist voluntarily for military service is 16 years, in accordance with articles 2 and 6 of the Act on Military Service and Reserves of the Armed Forces of El Salvador. The following is a description of the safeguards that the relevant Salvadoran authorities have adopted to ensure that the military service provided is legally voluntary:

- The 16-year-old minor must submit a written request to the Recruitment and Reserves Office or its subsidiary offices, unequivocally stating a desire to provide military service;
- Submission of the original birth certificate or minor's card;
- Document certifying knowledge of and consent to the request to provide military service from the minor's parents, guardian or legal representative, all in accordance with the provisions of title II on parental authority, article 206 et seq. of the Family Code;
- Acceptance of the request shall be subject to the needs for military service.

Finland

Declaration:

"The Government of Finland declares in accordance with Article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol that the minimum age for any recruitment of persons into its national armed forces is 18 years. The minimum age applies equally to the military service of men and to the voluntary service of women."

Guatemala

Declaration:

In conformity with article 3, paragraph 2 of the aforementioned Protocol, the Government of Guatemala makes the following declaration: 'Guatemala shall not permit the compulsory recruitment of persons under 18 years of age into its armed forces, and, in keeping with article 3, paragraph 4, of the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, the description of the safeguards it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced shall be submitted at a later date. '

Holy See

Declaration:

"The Holy See, with regard to article 3, paragraph 2, of the Protocol, declares that, for what concerns the Vatican City State, the Regulations of the Pontifical Swiss Guard, approved in 1976, establish that the recruitment of its members is only voluntary and that the minimum age is set forth at 19 years."

Honduras

Declaration:

With the aim of specifying the scope of this Protocol and upon depositing its instrument of accession, the Government of the Republic of Honduras, acting in accordance with article 3 of the Protocol, declares that:

1 (a). Under the legislation of the State of Honduras, the minimum age for voluntary recruitment into the armed forces is 18 years, as part of the country's educational, social, humanist and democratic system".

II. This Agreement shall be submitted to the Sovereign National Congress for consideration, for the purposes of article 205, number 30, of the Constitution of the Republic.

Iceland

Declaration:

"With regard to Article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict, the Republic of Iceland declares that it has no national armed forces, and hence, a minimum age for recruitment is not applicable in the case of the Republic of Iceland."

Italy

Declaration:

The Government of the Italian Republic declares, in compliance with article 3:

- That Italian legislation on voluntary recruitment provides that a minimum age of 17 years shall be required with respect to requests for early recruitment for compulsory military service or voluntary recruitment (military duty on a short-term and yearly basis);
- That the legislation in force guarantees the application, at the time of voluntary recruitment, of the provisions of article 3, paragraph 3, of the Protocol, inter alia, as regards the requirement of the consent of the parent or guardian of the recruit.

Jamaica

Declaration:

"Pursuant to Article 3 (2) of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of Children in Armed Conflict, Jamaica hereby declares that:

1. The Jamaica Defence Force permits voluntary recruitment and enlistment at the minimum age of 18 years.
2. The Jamaica Defence Force has adopted the following safeguards, under the 1962 Defence (Regular Force Enlistment And Service Regulations) Act, to ensure that recruitment of personnel under the age of 18 is not forced or coerced;
  - (a) All recruitment to the Jamaica Defence Force is voluntary. If an individual wishes to enter the Jamaica Defence Force, he or she completes the relevant application (Notice Paper) form in accordance with Section 5 of the Act;
  - (b) The applicant is given the notice paper with the condition and warning that if he knowingly makes a false attestation, he is liable to be punished;
  - (c) The recruiting officer shall satisfy himself that the person offering to enlist is, or as the case may be, is not, over the age of eighteen years;
  - (d) The recruiting officer shall read or cause to be read to the person the questions set out in the attestation paper and shall ensure that the answers are duly recorded thereon;
  - (e) Written parental consent is required for applicants who have attained the age of 17 1/2 years. Persons in this category are not permitted to graduate as trained soldiers from training institutions, until they have attained the age of eighteen (18) years.
3. Personnel must provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service, in the form of a legally recognized document, that is, an original or a certified copy of their birth certificate.

If the Jamaica Defence Force offers a particular position to the candidate, he or she is not compelled to accept the position."

Kenya

Declaration:

"The Government of the Republic of Kenya declares that the minimum age for the recruitment of persons into the armed forces is by law set at eighteen years. Recruitment is entirely and genuinely voluntary and is carried out with the full informed consent of the persons being recruited. There is no conscription in Kenya.

The Government of the Republic of Kenya reserves the right at any time by means of a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, to add, amend or strengthen the present declaration. Such notifications shall take effect from the date of their receipt by the Secretary General of the United Nations."

Mali

Declaration:

In accordance with article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict, the Government of the Republic of Mali declares that the minimum age for voluntary recruitment into the national armed forces is 18 years of age or older. No boy or girl under 18 years of age may be recruited or be allowed to be recruited, even on a voluntary basis, or be enrolled as a member of the national armed forces.

The Government of Mali is fully committed to this declaration and pledges to impose on anyone who violates such provision a penalty commensurate with the seriousness of the offence as provided for under its criminal law.

Children who are unlawfully recruited into the armed forces may, depending on their individual circumstances, receive support for their economic and social rehabilitation and reintegration.

Malta

Declaration:

"Under the Malta Armed Forces Act (Chapter 220 of the Laws of Malta), enacted in 1970, enlistment in the Armed Forces of Malta shall be made on a voluntary basis and no person under the age of seventeen years and six months may be so enlisted. A person under 18 years may not be enlisted unless consent to the enlistment is given in writing by the father of such person or, if such person is not subject to paternal authority, by the mother or by an other person in whose care the person offering to enlist may be. In any case, the term of engagement of a person enlisting under the age of 18 expires on reaching 18 years of age and enlistment has to be renewed. It is a mandatory condition for enlistment of potential recruits to produce a birth certificate from the national Civil Status Office to attest their age.

The Malta Armed Forces Act also provides that any person of whatever age offering to enlist in the regular force shall, before enlistment, be given a notice on the prescribed form stating the general conditions of engagement and the recruiting officer shall not enlist any person in the regular force unless satisfied that the potential recruit has been given such notice, understood its contents and wishes to be enlisted.

In practice the Armed Forces of Malta do not recruit and have not since 1970 recruited persons under the age of 18 years. The Government of Malta further declares that if in

future recruitment of persons under 18 years were made such members of the armed forces will not take part in hostilities.

Regulations under the Malta Armed Forces Act provide for a Junior Leaders Scheme whereby persons under the age of seventeen and six months could be recruited for training but in a non-combatant position, but in effect no such recruitment has taken place since 1970."

Monaco

Declaration:

The Principality of Monaco declares, in accordance with article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, that it is bound by the Franco-Monaguesque Treaty of 17 July 1918 and that the French Republic thereby ensures the defence of the territorial integrity of the Principality of Monaco.

The only bodies having military status in the Principality are the Prince's Guard and the Fire Brigade. In accordance with the provisions of Sovereign Ordinance No. 8017 of 1 June 1984 relating to the Police Code, members of the Guard and the Fire Brigade must be at least 21 years of age.

Morocco

Declaration:

Pursuant to paragraph 2 of the article concerning the involvement of children in armed conflicts, the Kingdom of Morocco declares that the minimum age required by national law for voluntary recruitment in the armed forces is 18 years.

Mexico

Declaration:

In accordance with article 3, paragraph 2 of the Optional Protocol, the United Mexican States declares:

(i) That the minimum age for voluntary recruitment of its nationals into the armed forces is 18 years;

ii) That article 24 of the Military Service Act provides that only volunteers will be accepted into the armed forces for active service until the figure set annually by the Ministry of Defence has been met and provided that the following conditions are fulfilled:

I. They must submit an application;

II. They must be Mexican nationals who are over 18 but not over 30, and must be under 40 in the case of personnel enlisted as specialists in the army;

Those over 16 and under 18 shall be accepted into signals units for training as technicians under contracts with the State not exceeding five years in duration. Moreover, under article 25 of the Military Service Act, only the following persons may be accepted for early enlistment in the armed forces:

I. Those who wish to leave the country at the time when they would be required by law to undertake military service if they are over 16 at the time of requesting enlistment;

II. Those who are obliged to request early enlistment because of their studies.

The maximum number of individuals who may be allowed to enlist early shall be set every year by the Ministry of Defence; and

Interpretative declaration:

In ratifying the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, adopted by the General Assembly of the United Nations on 25 May 2000, the Government of the United Mexican States considers that any responsibility deriving therefrom for non-governmental armed groups for the recruitment of children under 18 years or their use in hostilities lies solely with such groups and shall not be applicable to the Mexican State as such. The latter shall have a duty to apply at all times the principles governing international humanitarian law.

Namibia

Declaration:

"Pursuant to article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on Involvement of Children in Armed Conflicts, Namibia hereby declares:

1. The Namibian Defence Force permit voluntary recruitment at the minimum age of 18 years.

2. The Namibian Defence Force have adopted the following safeguards to ensure that recruitment of personnel at the age between 18 and 25 years is not forced or coerced.

(a) Advertisements on the availability of military career opportunities in the Namibian Defence Force are placed yearly in the local print and broadcast for the purposes of inviting interested young men and women to apply.

(b) As a standpoint the candidate is not obliged to accept the position if the Namibian Defence Force offer a particular position.

(c) Military career opportunities may emanate from Infantry, Engineering, Air wing, Maritime Wing, Communication and Medical Services. The potential recruits undergo instruction courses to give them an overview of what is expected of them as future soldiers in respect of military career opportunities stated under paragraph 2 c). The recruits may select their career paths after training.

(d) To ensure the absence of any possible form of remote or direct coercion the Namibian Defence Force requires that

i) the potential recruit should not have previous criminal records or convictions

ii) the potential recruits be Namibian Citizens

3. As a standpoint and policy Namibia Defence Force does not allow voluntary recruitment under the age of 18 years thus:

i) as proof of age requires that the candidates show certified copies of legally recognised Namibian identity documents as well as birth certificates.

4. All recruitments of personnel in the Namibian Defence Force are voluntary. Namibia does not practice conscription or any form of forced obligatory service."

New Zealand

Declaration:

"The Government of New Zealand declares that the minimum age at which New Zealand will permit voluntary recruitment into its national armed forces shall be 17 years. The Government of New Zealand further declares that the safeguards which it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced include the following:

(a) Defence Force recruitment procedures requiring that persons responsible for recruitment ensure that such recruitment is genuinely voluntary;

(b) legislative requirements that the consent of parent or guardian is obtained for enlistment where such consent is necessary under NZ law. The parent or guardian must also acknowledge that the person enlisting will be liable for active service after reaching the age of 18 years;

(c) a detailed and informative enlistment process, which ensures that all persons are fully informed of the duties involved in military service prior to taking an oath of allegiance; and

(d) a recruiting procedure, which requires enlistees to produce their birth certificate as reliable proof of age."

Panama

Declaration:

The Republic of Panama, in ratifying the Protocol, declares that it has no armed forces. The Republic of Panama has a civilian security force consisting of the National Police, the National Air Service, the National Maritime Service and the Institutional Protection Service. Their legal charters define the requirements for recruitment of personnel by such institutions and stipulate that recruits must have reached the age of majority, i.e. 18 years.

Peru

Declaration:

In depositing the instrument of ratification of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict, the Government of Peru declares that, in compliance with its article 3, paragraph 2, the minimum age for voluntary recruitment into the national armed forces, under national legislation, is 18 years.

Portugal

Upon signature:

Declaration:

"Concerning article 2 of the Protocol, the Portuguese Republic considering that it would have preferred the Protocol to exclude all types or recruitment of persons under the age of 18 years - whether this recruitment is voluntary or not, declares that it will apply its domestic legislation which prohibits the voluntary recruitment of persons under the age of 18 years and will deposit a binding declaration, in conformity with paragraph 2 of article 3 of the Protocol, setting forth 18 years as the minimum age for voluntary recruitment in Portugal."

Qatar

Declaration:

Pursuant to paragraph 2 of article 3 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict,

The State of Qatar declares that recruitment to its armed forces and other regular forces is voluntary and is for those who have attained the age of 18 years and that it takes account of the safeguards set forth in paragraph 3 of the same article.

In making this declaration, the State of Qatar affirms that its national legislation makes no provision for any form of compulsory or coercive recruitment.

Romania

Declaration:

"According to the law, military service is compulsory for Romanian citizens, males, who reached the age of 20, except in case of war or upon request, during peacetime, when they may be recruited after the age of 18."

Rwanda

Declaration:

"Minimum age for voluntary recruitment: 18 years.

Minimum age for entry into schools operated by or under the control of armed forces:
Not applicable.

Status of pupils in these schools (are they part of the armed forces: Not applicable.

What reliable proof of age is required: birth certificate.

What do the armed forces comprise: Adult men and women."

Sierra Leone

Declaration:

"With regard to article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the participation of Children in Armed Conflict, the Government of the Republic of Sierra Leone declares that:

1. The minimum age for voluntary recruitment into the Armed Forces is 18 years;
2. There is no compulsory, forced or coerced recruitment into the National Armed Forces;
3. Recruitment is exclusively on a voluntary basis."

Spain

Declaration:

For the purposes of the provisions of article 3 of the Protocol, Spain declares that the minimum age for voluntary recruitment into its armed forces is 18 years.

Sri Lanka

Declaration:

"The Democratic Socialist Republic of Sri Lanka [...] declares in accordance with article 3 (2) of [the Protocol] that under the laws of Sri Lanka:

- (a) there is no compulsory, forced or coerced recruitment into the national armed forces;
- (b) recruitment is solely on a voluntary basis;
- (c) the minimum age for voluntary recruitment into national armed forces is 18 years."

Switzerland

Declaration:

The Swiss Government declares, in accordance with article 3, paragraph 2, of the Optional Protocol, that the minimum age for the recruitment of volunteers into its national armed forces is 18 years. That age is specified by the Swiss legal system.

Tajikistan

Declaration:

On behalf of the Republic of Tajikistan, the Ministry of Foreign Affairs has the honor to declare that, in accordance with [paragraph] 2 of article 3 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of a Child with respect to participation of children in military conflicts, the voluntarily recruitment of those under age of 18 to the armed forces of the Republic of Tajikistan shall be prohibited.

Uganda

Declaration:

"The Government of the Republic of Uganda declares that the minimum age for the recruitment of persons into the armed forces is by law set at eighteen (18) years. Recruitment is entirely and squarely voluntary and is carried out with the full informed consent of the persons being recruited. There is no conscription in Uganda.

The Government of the Republic of Uganda reserves the right at any time by means of a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, to add, amend or strengthen the present declaration. Such notifications shall take effect from the date of their receipt by the Secretary-General of the United Nations."

United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Upon signature:

Declaration:

"The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland will take all feasible measures to ensure that members of its armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities.

The United Kingdom understands that article 1 of the Optional Protocol would not exclude the deployment of members of its armed forces under the age of 18 to take a direct part in hostilities where: -

- a) there is a genuine military need to deploy their unit or ship to an area in which hostilities are taking place; and
- b) by reason of the nature and urgency of the situation:-
  - i) it is not practicable to withdraw such persons before deployment; or
  - ii) to do so would undermine the operational effectiveness of their ship or unit, and thereby put at risk the successful completion of the military mission and/or the safety of other personnel."

Viet Nam

Declaration:

"To defend the Homeland is the sacred duty and right of all citizens. Citizens have the obligation to fulfil military service and participate in building the all-people national defense.

Under the law of the Socialist Republic of Vietnam, only male citizens at the age of 18 and over shall be recruited in the military service. Those who are under the age of 18 shall not be directly involved in military battles unless there is an urgent need for safeguarding national independence, sovereignty, unity and territorial integrity.

Male citizens up to the age of 17 who wish to make a long-term service in the army may be admitted to military schools. Voluntary recruitment to military schools shall be ensured by measures which, inter alia, include:

- The Law on Military Duty and other regulations on the recruitment to military schools are widely disseminated through mass media;

- Those who wish to study at a military school shall, on the voluntary basis, file their application, participate in and pass competitive examinations; they shall submit their birth certificates provided by the local authority, their education records, secondary education diploma; they shall also undergo health check in order to ensure that they are physically qualified to study and serve the military."

NOTES

---

1. *For the Kingdom of Belgium.*

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP- 355 /04/DPE/eb

Warszawa, 4 czerwca 2004 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektów:

- uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjętego w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 roku, do ratyfikacji oraz
- ustawy o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, przyjętego w Nowym Jorku dnia 25 maja 2000 roku,

wraz z dokumentem ratyfikacyjnym, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Jarosław Pietras

W związku z przedstawionymi projektami (pismo nr RM-10-98-04 oraz RM-111-132-04), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanych regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Jarosław Pietras

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Włodzimierz Cimoszewicz

Minister Spraw Zagranicznych

GABINET

SEKRETARZA RADY MINISTRÓW

2004-06-04

.....dn. ....

